

Các hoạt động phát triển nghiên cứu và đào tạo công tác xã hội và chính sách xã hội.

Năm 1996, Viện Xã hội học đã tiến hành một số hoạt động đào tạo và trao đổi khoa học về công tác xã hội và chính sách xã hội.

Tháng 9.1996, Viện đã tiếp Đoàn cán bộ và giảng viên Trường Công tác xã hội Đại học Washington (Hoa Kỳ) gồm 7 người do GS.Herman Hy Resnick, Trưởng ban Quan hệ Quốc tế của Trường, dẫn đầu. Ngày 23.9.1996, một cuộc trao đổi khoa học với Đoàn đã được tổ chức. Bên cạnh các cán bộ nghiên cứu của Viện Xã hội học, tham dự cuộc trao đổi học thuật còn có:

- Đại diện một số cơ quan chính phủ: Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội, Ủy ban Bảo vệ và Chăm sóc trẻ em, Ủy ban Quốc gia Phòng chống AIDS;
- Đại diện một số đoàn thể : Mặt trận Tổ quốc, Hội Bảo trợ Người tàn tật và Trẻ mồ côi;
- Đại diện các cơ quan nghiên cứu và đào tạo : Đại học Dân lập Thăng Long, Khoa Xã hội học (Đại học Báo chí, Học viện Chính trị Quốc gia Hồ Chí Minh), Trường Nữ công tư thực Hoa sữa;
- Đại diện một số tổ chức phi chính phủ quốc tế có Văn phòng ở Việt Nam : CIDSE, CRS và Ford Foundation.

Đoàn bạn đã tiến hành một số buổi thuyết trình khoa học về các chủ đề : lý luận và phương pháp luận công tác xã hội, các vai trò của cán bộ công tác xã hội, làm việc theo nhóm, quản lý trường hợp. Tham gia các buổi thuyết trình bao gồm học viên cao học xã hội học, các cán bộ nghiên cứu và giảng dạy của một số Viện và Trường đại học, các cán bộ chương trình xã hội cấp Bộ và cơ sở, nhân viên công ty tư vấn.

Tháng 11.1996, nhận lời mời của Trường Công tác Xã hội Nhật Bản, hai cán bộ nghiên cứu của Viện Xã hội học: PGS.PTS Bùi Thế Cường- Trưởng phòng nghiên cứu Chính sách xã hội và Công tác xã hội, và PTS Hồ Hoàng Hoa – cán bộ Phòng Xã hội học Văn hoá, đã đến thăm Trường và tham gia các sinh hoạt khoa học nhân dịp kỷ niệm 50 năm ngày thành lập Trường Công tác Xã hội Nhật Bản, một trong những cơ quan hàng đầu về nghiên cứu và đào tạo trong lĩnh vực phúc lợi xã hội ở Nhật Bản, kể từ sau Đại chiến Thế giới Thứ Hai. Trong dịp kỷ niệm trong thể này, nhà trường đã tổ chức hai hội thảo quan trọng với chủ đề "Những Đường hướng Mới của Chính sách Xã hội trong Thế kỷ 21" và "Người cao tuổi trong Khung cảnh Phát triển Kinh tế và Xã hội ở châu Á". Đã có 21 nhà nghiên cứu và giảng dạy của 13 nước tham gia hội thảo thể hiện sự đánh giá cao vai trò của công tác xã hội đối với đất nước. Nhật hoàng và Hoàng hậu đã đến thăm nhân dịp kỷ niệm lần thứ 50 ngày thành lập Trường Công tác Xã hội Nhật Bản.

Cũng vào dịp này, Hội đồng Khoa học Quốc gia Nhật bản đã tổ chức Đại hội thành lập Hội Nghiên cứu Dịch vụ Xã hội Châu Á, bao gồm đại biểu tham gia của 11 nước trong khu vực. Mục tiêu của Hội là thúc đẩy việc nghiên cứu, trao đổi học thuật và đào tạo trong lĩnh vực công tác xã hội cho các nước trong khu vực.

Trong tháng 9 và tháng 11.1996, Viện Xã hội học đã tiếp và làm việc với một nhóm cán bộ giảng dạy của Khoa Chính sách Xã hội, Công tác Xã hội và Xã hội học (Đại học Sydney, Australia) và Khoa Quản lý Xã hội (Đại học Thammasat, Thái Lan). Hai bên đã trao đổi về khả năng hợp tác ba bên trong lĩnh vực đào tạo và nghiên cứu về chính sách xã hội và công tác xã hội. Trong thời gian làm việc ở Việt Nam, đoàn đã thuyết trình với học viên cao học của Viện Xã hội học về hai chủ đề "HIV/AIDS trong một Khung cảnh xã hội, Vai trò của các Thiết chế Giáo dục" và "Phát triển cộng đồng ở Úc"

Điều cần lưu ý là, trong lĩnh vực nghiên cứu, đào tạo và thực hành công tác xã hội, Việt Nam đang tụt hậu khá xa so với hầu hết các nước trong khu vực, kể cả Trung Quốc là nước có bối cảnh công tác xã hội tương tự với Việt Nam. Kinh nghiệm chung của tất cả các nước trong khu vực khẳng định rằng, song song với việc tìm ra một phương thức tăng trưởng kinh tế riêng có hiệu quả, các nước đã đạt được thành công trong kinh tế ở khu vực đều đã nỗ lực tìm kiếm và triển khai một hệ thống phúc lợi xã hội, bao gồm chính sách xã hội và công tác xã hội, thích hợp với khung cảnh văn hóa đặc thù. Điều này đã có đóng góp quyết định vào phát triển kinh tế và ổn định xã hội; phúc lợi xã hội kiểu châu Á là một phần hữu cơ của mô hình phát triển châu Á thành công.

P.V

Hội thảo về kết quả nghiên cứu chủ đề tình dục và nạo thai trước hôn nhân của nữ thanh niên trên địa bàn Hà Nội

Sáng ngày 21 tháng 11 năm 1996, Phòng Xã hội học Dân số và Gia đình và Chương trình nghiên cứu dân số của Viện Xã hội học đã tổ chức một hội thảo về kết quả nghiên cứu chủ đề tình dục và nạo thai trước hôn nhân của nữ thanh niên trên địa bàn Hà Nội do một nhóm cán bộ của Viện Xã hội học tiến hành trong khuôn khổ chương trình nghiên cứu nhằm tìm hiểu những thay đổi trong đời sống gia đình và hành vi tình dục ở Việt Nam. Chị Khuất Thu Hồng, cán bộ Phòng Xã hội Sức khỏe và Môi trường và chị Daniele Belanger, nghiên cứu sinh của trường Tổng hợp Montreal (Canada) đã trình bày những kết quả chủ yếu của cuộc nghiên cứu.

Gần 300 bảng hỏi và 20 cuộc phỏng vấn sâu đã được thực hiện với các cô gái chưa có gia đình đi nạo thai tại một cơ sở y tế của Hà Nội, trong khoảng thời gian từ tháng 12 năm 1995 đến tháng 5 năm 1996. Theo kết quả nghiên cứu, quan niệm của thanh niên Hà Nội về tình yêu và tình dục đang thay đổi, nhiều người cho rằng tình yêu không thể thiếu tình dục. Có lẽ vì thế mà hai phần ba các cô gái trong mẫu nghiên cứu đã quan hệ tình dục với người yêu đầu tiên của mình. Ba phần tư trong số gần 300 cô gái được phỏng vấn đều có quan hệ tình dục

thường xuyên với người yêu. Do không sử dụng các biện pháp tránh thai hoặc sử dụng không thường xuyên và không hiệu quả, tất cả các cô đều phải đi nạo thai. Một phần tư số đối tượng đã nạo thai từ ba lần trở lên. 94% các cô gái được phỏng vấn ở trong độ tuổi 15-24. Gần một nửa trong số họ đã đi làm, gần 40% còn đang đi học. Gần 80% đang sống với gia đình (với bố mẹ hay bố hoặc mẹ), chỉ có hơn 10% sống ở ký túc xá. Phần lớn bố ẹm của các cô gái có học vấn từ cao đẳng trở lên và là cán bộ nhà nước.

Báo cáo tổng kết cuộc nghiên cứu đã đưa ra một số kiến nghị mở rộng nghiên cứu về chủ đề này và cải tiến chương trình truyền thông cho đối tượng thanh niên chưa có gia đình.

Các nhà nghiên cứu về chủ đề sức khỏe sinh sản ở các cơ quan và tổ chức khác cũng như cán bộ nghiên cứu của Viện Xã hội học đến dự đã thảo luận sôi nổi cùng với các báo cáo viên. Ông giám đốc Quỹ Dân số Liên Hiệp quốc tại Hà Nội, Eric Palstra cũng đến dự và phát biểu ý kiến. Ông cho rằng các nhà nghiên cứu đã chọn rất đúng chủ đề nghiên cứu vì sức khỏe sinh sản đang là lĩnh vực được chú trọng hàng đầu ở Việt Nam hiện nay. Ông đánh giá cao kết quả của cuộc nghiên cứu và những kiến nghị của bản báo cáo đồng thời cũng gợi ý cho các báo cáo viên về một số điểm mà theo ông cần phải xem xét kỹ hơn nữa. Các nhà nghiên cứu và quản lý trong và ngoài nước như ông Vũ Quý Nhân (Hội đồng Dân số), ông Trần Tiến Đức (Ủy ban Quốc gia Dân số và Kế hoạch hóa gia đình), ông John Ross (Nhóm nghiên cứu Tương Lai, Mỹ), bà Anika Johansson (Viện nghiên cứu y tế Quốc tế, Thụy Điển), ông Daniel Goodkind (Đại học Tổng hợp Michigan, Mỹ)... đều có những nhận xét tốt về kết quả nghiên cứu và chia sẻ các kinh nghiệm của họ về chủ đề này đồng thời góp ý cho các báo cáo viên làm rõ hơn một vài kiến nghị. Những người tham dự nhất trí rằng thực tế hiện nay đòi hỏi phải tiếp tục đẩy mạnh hơn nữa các nghiên cứu theo hướng này.

VŨ LINH